

ענין וואס ס'טיקט אן עדה קדושה אין ירושלים העתיקה, און אן עדה קדושה אין צפה עיה"ק, אויף צו בחזק זיין דעם מצב הרוחני דארטן, וואס ווי גוט ס'זאל נאר זיין, איז אלעמאל דא א מקום להוספה בזה, ווארום וויבאלד אז רוחניות איז דאך פארבונדן מיטן אויבערשטן, וואס ער איז דאך א"ס, דערפאר איז דער ציווי פון "מעלין בקודש" (ברכות כח, א) אפי' בנוגע צו א צדיק גבור;

ועד"ז אויך מחזק זיין דעם מצב הגשמי דארטן, וכידוע דער פתגם פון בעל ההילולא אז די גשמיות פון א צווייטן אידן איז דאס ביי אים רוחניות, עאכו"כ ווען ס'רעדט זיך וועגן אה"ק, וואס אוירה סהור וגושה סהור (גיטין ה, ב) - אפי' דער "גוש" (די חומרות) איז אויך סהור, איז דאך זיכער נוגע דער היזוק בנוגע צו גשמיות כפשוטו, בכל האופנים האפשריים.

בקשר להמנהג צו מסיים זיין א מסכת - איז מחאים לכל הענינים האמורים לעיל דער סיום פון די מסכת וואס דארטן רעדט זיך וועגן ביידע ענינים: די הביבות פון אה"ק, וגודל הענין פון עלי' לאה"ק; ולאידך, די הביבות פון אויפטאן אין בכל (אין חו"ל), ביז אז מ'זאגט "כל העולה מבבל לא"י עובר בעשה" (כתובות קי, סע"ב), וואס אע"פ אז די גמ' נוצט דערביי דעם לשון "העולה", אעפ"כ זאגט מען אבער אז "עובר בעשה". וואס דאס איז דער סיום פון מס' כהובות.

וואס דערפאר איז בקשר להבדובר לעיל, ובמיוחד בקשר מיט דעם וואס ס'פארט אן עדה קדושה - שלוחו של אדם כמותו - אין ירושלים העתיקה, און אן עדה קדושה - שלוחו של אדם כמותו - אין צפת עיה"ק, איז מהאים לזה דער סיום אויף מס' כהובות, און אין רמב"ם בקשר לזה (אע"פ וואס מ'האט שוין אמאל געמאכט א סיום אויף די מסכת, איז דאס אבער געווען אין אנדערע ענינים).

אע"פ אז דאס איז ניט דער סיום מכש (די לעצטע שורות) - איז דאס אבער פארבונדן מיט די לעצטע שורות, וואס דארטן ברענגט זיך אראפ דער פסוק "כי רצו עבדיך אה אבני' ואת עפרה יחוננו" (תהלים קב, טו), וואס דערפאר איז "ר' אבא מנשק כיפי דעכו" אפילו בזמן הגלות. (הסיוס דמס' כהובות י"ל בלקו"ש מסעי ש.ז.).

(בסוף הסיום אכר:) כהנ"ל איז בהמשך להאמור לעיל בנוגע צו די עדה קדושה וואס פארן אין ירושלים העתיקה, און די עדה קדושה וואס פארן אין צפת עיה"ק.

וזה"ר אז ס'זאל זיין די עלי' ברוחניות ובגשמיות גם יחד, און דער ענין איז אז ס'וועט זיין (ווי יעדער איד האפט) דער ענין פון "ואהבת דעה כבודך" - שפייע זיין אין היזוק המצב הגשמי והרוחני דארטן.

ועאכו"כ אז ניט נאר אז דא וועט ניט פעלן ע"י עליהם, נאר אדרבה: דאס גופא וועט מער זיין און מהזק זיין און מאנען ביי די וואס ווארטן דא אויף משיח, אז זיי זאלן מאכן דא א"י, בלשון המאירי (בסיום כהובות - הובא בדכיום) דורך "הכמה ויראה חטא", ובשמה וטוב ללב.

מ'האט דאך גערעדט פריער בארוכה אז דער בעל ההילולא האט אלעמאל כדגיש געווען דעם ענין פון "המעשה הוא העיקר" (אבות פ"א מי"ז), אדער בלשון הרגיל אין די שיחות פון בעל ההילולא (סה"מ הש"י ע' 189) אז פון יעדער ענין דארף זיין א "בכך".

וואס בנוגע צו דעם ענין פון לימוד התורה, איז דער "בכך" דערפון - דער אופן הלימוד פון "לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא", כמבואר אין

- קונטרס -